

A sense of place – Bamidbar 5779

Bamidbar 1:1

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֶהָל מוֹעֵד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֵאמֹר:

On the first day of the second month, in the second year following the exodus from the land of Egypt, the LORD spoke to Moses in the wilderness of Sinai, in the Tent of Meeting, saying:

Ohr HaChaim HaKadosh on Bamidbar 1:1

במדבר סיני וגו'. רז"ל דרשו (במד"ר פ"א) הבנות יקרות בפסוק זה, ונשאר להעיר למה לא ה' מדותיו יתברך בשיעור הדברים, כי כשהזכיר הודעת המקום הקדים מחברת הכללות שהוא מדבר סיני ואחר כך הזכיר פרט המקום ואמר באהל מועד, וכשהזכיר הודעת הזמן הקדים זכרון פרט הזמן ואמר באהל מועד לחודש השני ואחר כך הזכיר מחברת כללות הזמן ואמר בשנה השנית: ונראה כי הכתוב אדרבא השכיל לדבר בשיעור שוה, והוא על דרך אומרם (ב"ר פס"ח) הנה מקום אתי שמקומו של הקדוש ברוך הוא הוא טפל לו, ולערך זה יהיה טפל כל המקום לגבי המקום אשר חונה שם האלהים, ומעתה מחברת הכללות הוא אהל מועד והמדבר הוא פרט טפל לו, ולהעירך הכתוב בכוונה זו סדר סמוך לזה מאמר באהל מועד הוא מחברת הכללות ולזה נסדר באחרונה כסדר שנה השנית שנסדר אחר מאמר באהל מועד, ותדע כמה הוא מופלג מקום אשר ה' שם ממה שמצינו שבב' אמות שבין בדי הארון עמדו רווחים ס' ריבוא של ישראל (ב"ר פ"ה), הרי שהגם שהוא לעין מועט הוא מרובה לצד השוכן בו ברוך הוא:

"In the Sinai Desert..." Our Rabbis expounded precious understandings through this text in Bamidbar Rabbah 1. It is only left to ask why HaShem did not use consistent measures in this verse. When it describes where they were, the general location (the Sinai Desert) is mentioned first and only afterwards does it specific 'in the Tent of Meeting;' but when it mentions the time the specific is mentioned first, 'on the first day of the second month,' and afterwards the general - 'in the second year.' It appears, actually, that in a very intelligent fashion the verse did use consistent measures. This can be understood in the same way they explain "...see there is a place near Me..." (Shemot 33:21) in Bereshit Rabbah 68, saying 'that the place of the Holy One is secondary to Him.' From this perspective, every place is secondary in relation to the place where Gd encamps. Therefore, in our verse, the Tent of Meeting is actually the encompassing measure and the desert is secondary to it. In order that we read the verse from this perspective, the second half was joined to it 'on the first of the month...in the second year.' The phrase 'Tent of Meeting' is actually the encompassing measure, and therefore was placed second just as the words 'second year' were placed after the phrase 'on the first day of the month.' You can know how immeasurably awesome is the place where the Lord is from the fact that six hundred thousand men of Israel stood in the two cubits between the poles of the ark (Bereshit Rabbah 5). Though it appears little to the eye, it is great from the perspective of the One who dwells there, Blessed be He.

Ramban Shemot 25:1

...And the secret of the tabernacle is that the glory of God that dwelt on Mount Sinai, [also] hiddenly dwells upon it. And it is like it is written there (Exodus 24:16), "And the glory of the Lord dwells upon Mount Sinai," and it is written (Deuteronomy 5:21), "Behold, the Lord, our God, has shown us His glory and His greatness." And so [too] was it written about the tabernacle, "and the glory of the Lord, filled the tabernacle" (Exodus 40: 34)." And with the tabernacle, it twice mentioned, "and the glory of the Lord, filled the tabernacle" - corresponding to "His glory and His greatness." And the glory that was shown to them on Mount Sinai was always with Israel in the tabernacle...

וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר וכמו שנאמר שם (לעיל כד טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני, וכתוב (דברים ה' כא) הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו, כן כתוב במשכן וכבוד ה', מלא את המשכן (להלן מ לד). והזכיר במשכן שני פעמים וכבוד ה' מלא את המשכן, כנגד "את כבודו ואת גדלו"; והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני...

Taanit 16a

מאי (דברי הימים ב ג, א) הר המוריה פליגי בה ר' לוי בר חמא ור' חנינא חד אמר הר שיצא ממנו הוראה לישראל וחד אמר הר שיצא ממנו מורא לעובדי כוכבים:

What is the meaning of the name Mount [Har] Moriah? Rabbi Levi bar Hama and Rabbi Hanina disagree with regard to this matter. One said that the name alludes to the mountain from which instruction [hora'a] went out to the Jewish people. And one said that it is the mountain from which fear [mora] went out to the idolaters:

Rashi Taanit 16a

מורא לעובדי כוכבים - ששומעין גדולות ישראל וירושלים ומתפחדים עליהם שמעתי לישנא אחרינא הר המוריה הר סיני מורא לעובדי כוכבים במתן תורה דכתיב (תהילים ע"ו:ט) ארץ יראה ושקטה:

fear went out to the idolaters – When they heard of the greatness of Israel and Jerusalem and were afraid of them. I heard another explanation, that Mount Moriah was Mount Sinai and that fear fell upon the idolaters when the Torah was given, as it is written "...the earth was numbed with fright." (Psalms 76:9)

Bereshit 28:11

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא:

He came upon a certain place and stopped there for the night, for the sun had set. Taking one of the stones of that place, he put it under his head and lay down in that place.

Rashi 28:11

ויפגע במקום. לא הזכיר הכתוב באיזה מקום אלא במקום – הנזכר במקום אחר, הוא הר המוריה, שנאמר בו וירא את המקום מרחק:

Chullin 91b

אמר ר' יצחק שמש הבאה בעבורו זרחה בעבורו דכתיב) בראשית כח, י (ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וכתוב
ויפגע במקום כי מטא לחרן אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותי ואני לא התפללתי כד יהיב דעתיה
למיהדר קפצה ליה ארעא מיד ויפגע במקום

As it is written: "And Jacob went out from Beersheba and went toward Haran" (Genesis 28:10). And it is
written thereafter: "And he encountered the place..." (Genesis 28:11). When Jacob arrived at Haran, he
said: Is it possible that I passed a place where my fathers prayed and I did not pray there? When he set
his mind to return, the land contracted for him. Immediately: "And he encountered the place..."

Isaiah 2:1-4

הַדְּבַר אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוּץ עַל-יְהוּדָה וּירוּשָׁלַם: וְהָיָה | בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נְלוֹן יְהוָה הַר בֵּית-יְהוָה בְּרֹאשׁ
הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְּבֻעוֹת וְנִהְרָו אֱלֹוֵי כָל-הַגּוֹיִם: וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ | וְנַעֲלֶה אֶל-הַר-יְהוָה אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
וְיִלְנֹו מִדְּרָכָיו וְנִלְכֶה בְּאַרְחֵיתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדִבְרֵי-יְהוָה מִירוּשָׁלַם: וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכָתְתוּ
חַרְבוֹתָם לְאֵתִים וְחַנִּיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמְרוֹת לֹא-יִשְׂא גֹוֵי אֶל-גּוֹי חָרֵב וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה:

The word that Isaiah son of Amoz prophesied concerning Judah and Jerusalem. In the days to come, The
Mount of the LORD's House Shall stand firm above the mountains And tower above the hills; And all the
nations Shall gaze on it with joy. And the many peoples shall go and say: "Come, Let us go up to the
Mount of the LORD, To the House of the God of Jacob; That He may instruct us in His ways, And that we
may walk in His paths." For instruction shall come forth from Zion, The word of the LORD from
Jerusalem. Thus He will judge among the nations And arbitrate for the many peoples, And they shall
beat their swords into plowshares And their spears into pruning hooks: Nation shall not take up Sword
against nation; They shall never again know war.

Bereshit 28:16-17

וַיִּקְוֹ יַעֲקֹב מִשְׁנֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכַן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּרְא וַיֹּאמֶר מַה-נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין אֵין זֶה כִּי
אִם-בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

Jacob awoke from his sleep and said, "Surely the LORD is present in this place, and I did not know it!"
Shaken, he said, "How awesome is this place! This is none other than the abode of God, and that is the
gateway to heaven."